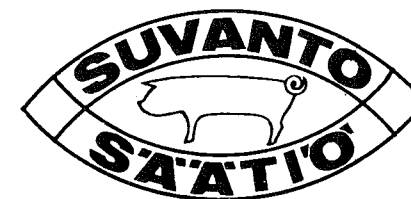

SUVANNON

SUVANNON
YMPÄRISTÖN
KOTISEUTU-
LEHTI • Julkaisija

N:o 1 1994

HELMIKUU

Terveiset tämän kuvan myötä lapsuudenystäville. Vasemmalta istuu tässä: Pentti Pelkinen, Airi Pelkinen, Elvi Härkönen, Aila Nuora, Marja Koironen, Pirkko Uosukainen, Maija Uosukainen. — Kuva on otettu Pelkisen pihalta Kiviniemessä, kertoo kuvan lähettäjä Marja Laiho.

TOIMITUKSEN TUOLI

Vuosi 1994 on jo hyvässä vauhdissa kohti kevättalvea. Hiihtokelejä on varmasti tänä talvena riittänyt ympäri Suomea.

Uusi presidentti on maalle valittu ja hänelle toivotamme menestystä maan johtohahmona ja markkinamiehenä ulkomaille.

Suvannon Seutu jatkaa ilmestymistään kahdeksan kertaa vuodessa, tilaushinta entisellään 70 markkaa. Laskut tulevat vasta maaliskuulla, älkää siis huolehtiko tämänvuotisista lehtimaksuista vielä. Keskitilaukset ovat ennallaan.

Kirjoittajia kaivataan tänäkin vuonna. Lyhyet ja ytimekkäät ovat toimituksen ilo, mutta pakkohan toisinaan on tarinoida vähän pidempienkin kirjoitusten kera. Ja nuorempikin polvi saa luvan ottaa kynän käteen — vanhemmat, patistakaa jälkikasvua kirjoitushommiin!

Hyvää alkanutta vuotta kaikille sakkolalaisille ystävineen. — mrt

Vedenjakajalla

On pyrkimys, tahto ja ilo. Pyrkimys mihin? Tahto tehdä se. Ilo siitä, että on saanut jotakin aikaan.

Näissä raameissa sujuu elämä. Näihin käytämme paljon aikaa. Onko tässä elämä itse? Kaiken tarkoitus. Hyvä elämä. Mikä sitten on hyvä elämä? Sellainen, josta voisimme sanoa, että olipa se kokemuksen arvoinen. Silloin pitäisi tietää miten elämä tulisi elää.

Mutta tulemmeko sitä ajatelleeksi. Emme kovin usein. Siis miten.

Liikumme viha — rakkaus akselilla. Kumpaan päähän elämä painottuu. Elämä saa makunsa ja painopisteensä.

Voimme itse vaikuttaa siihen painotammeko vihan elementtejä, siis elämää tuhoavaa voimaa vai annamme tilaa rakkaudelle, joka on hyvän elämän perusvoimaa. Tarvitaanko elämän arvojen etsimiseen pitkä elämä? Joudumme kuitenkin etenevästi ratkaisua etsiessämme viimeiselle vedenjakajalle.

Elämän ja kuoleamisen rajalle. Ei elämää voida arvioida ennen kuin se on päättynyt. Sitten vasta kun elämä

on valmis. Ei taiteilijan työtä voi asettaa näytteille ennen kuin viimeinen siveltimen veto on tehty.

Siinä viimeisessä arvioinnissa jäävät puntariin ihmiselämän yksinkertaisimmat asiat: tuskin kukaan asettaa mittapuuksi rahaa. Ei sillä ole merkitystä tuossa kohdassa. Ei silloin enää. Onko valta tärkeä tekijä? Mitäs arvelet? Vallan käyttö on päättynyt. Se ei paljon paina puntarissa.

Vallan haltijoita on paljon. Lähes yhtäpaljon sen väärinkäyttäjiä. Entä sitten menestys? Menestynyt missä?

Kilpailussa, voiton tavoittelussa, toisten alistamisessa vaiko jossakin muussa. Tuskin noilla on merkitystä silloin kun seisomme viimeisellä vedenjakajalla. Olemme lähdessä pois. Lopullisesti. Olisin tyytyväinen elämäni jos voisin vastata myöntävästi kahteen kysymykseen:

Olenko koskaan rakastanut ketään, onko minua kukaan koskaan rakastanut?

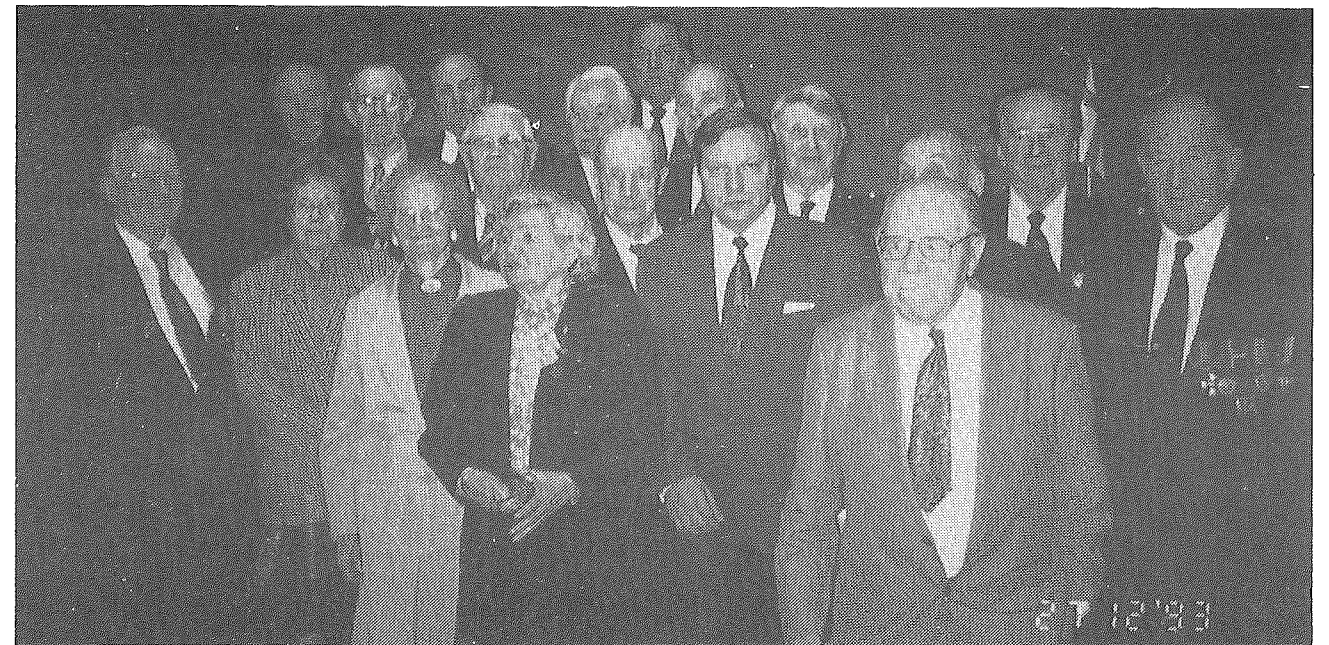
Tammikuussa — 94

Topi Aava

Talvimaisemaa Suurpappilasta

Talvinen maisema Sakkolan Suurpappilasta vuodelta 1928. Kuvan lähettäjällä Tyyne-Kerttu Virkillä on muistissa myös tietoa rovasti Sonnysta ja hänen perheestään tuolta ajalta.

Asevelikokouksessa Tampereella

Er P. 6 -veteraaneja ja muita sakkolalaisia tilaisuuden osanottajia.

Karjalainen pataljoona Er.P 6, joka oli muodostettu Itäisen Kannaksen miehistä ja taisteli talvisotansa Taipaleen lohkolla omilla kotoisilla tantereilla vietti perinteisen asevelikokouksensa ja — juhlaansa Keljan taistelun vuosipäivänä 27. 12. 93 Tampereella Suomalaisella Klubilla. Osanottajien rivistö on vuosien saatossa harventunut ja harmaantunut, joten n. 30 aseveljeä oli saapunut tilaisuuteen.

Kokouksen tervehdyssanat lausui Untero Lähteenkorva. Sen jälkeen vietettiin hiljainen hetki riveistä poistuneiden aseveljien muistoksi.

Asevelikokouksen puheenjohtajaksi valittiin tilaisuuden avaaja U. Lähteenkorva ja sihteeriksi Arvo Hynni. Seuraava kokous päätettiin pitää kahden vuoden kuluttua Tampereella.

Järjestelytoimikuntaan valittiin puheenjohtajaksi Untero Lähteenkorva, varapuheenjohtajaksi Martti Hannunmäki, sekä jäseniksi: 2 k Erkki Virolainen, Arvo Hynni, Uoti Suhonen, Väinö Ruotsi. 3 k Tauno

Kaksi Keljan taistelun veteraania, vasemmalla Väinö Viskari ja keskustelukumppanina Sulo Patja.

Pusa, Tauno Tiussa, Jaakko Issakoff, Kaarlo E. Vellinki, KKK Eero Kuisma, Eino Koiranen. Krh k Viljo Mannikainen, Pst Tyk K Eelis Pessi ja Pst.os. Johanne Honkanen.

Juhlalta lähetettiin seppelpartio Kalevankankaan sankarihaudalle Narvan marssin sävelten tahdittamana, saatesanat lausui pastori Lauri Hirvonen.

Res. maj. Simo Horellin puheen-

vuoron jälkeen Mauri Vesanto esitti yksinlaulua säestäjänä Simo Horelli.

Kauko-Säätiön tervehdyksen juhlaan esitti Pertti Paavilainen ja Suvanto-Säätiön tervehdyksen Yrjö Raaska.

Tilaisuuden päätteeksi nautittiin veljeslounas, jonka aikana Tampereen Veteraanisoittajien puhallinorkesteri esitti taustamusiikkia johtajanaan R. Lehtonen.

EK

Sakkolalaiset sankarivainajat muistolaatan kivessä

Äiti-Karjala patsaan muistolaat-
taan Sakkolan kohdalle on hakattu
seuraavien rajan taakse jääneiden
sakkolalaisten sankarivainajien ni-
met:

Aholuoma Aleksanteri 1910—
1939, Eeva Olavi 1916—1941, Eeva
Onni 1914—1940, Halonen Kaino
1921—1942, Heikkonen Aapro
1925—1944, Heino Matti 1917—1941,
Holttinen Arvi 1909—1939, Holtti-
nen Arvo (tämän pitää olla Toivo)
1911—1941, Huuska Onni 1913—
1941, Hynnä Yrjö 1899—1941, Hä-
mäläinen Petter 1906—1943, Ikäval-
ko Eino 1909—1940, Inkinen Emil
1909—1941, Javanainen Linda 1916
—1939, Jortikka Viljo 1914—1941,
Jääskeläinen Toivo 1901—1941, Kal-
lonen Johannes 1906—1940, Kall-
lonen Juho? (Johannes?) 1905—1941,
Kallonen Salomon 1906—1939, Kal-
lonen Tauno 1919—1942, Karonen
Eino 1914—1940? (katosi 15. 12.
1939), Karonen Viljo 1920—1941,
Kaulin Uno 1922—1942, Kekki Ar-
vid 1920—1941, Kekki Eino 1915—
1941, Kekki Tuovi 1917—1941, Kekki
Vilho 1908—1939, Kiiski Aleksante-
ri 1908—1939, Kiiski Onni 1920—
1943, Kiuru Eero 1920—1941, Kiuru
Pekka 1925—1941, Koiranen Arvo
1914—1941, Koiranen Eero 1908—
1939, Koiranen Eino 1919—1941,
Koiranen Edvard 1904—1940, Koi-
ranen Sulo 1916—1939, Koivumäki Vil-
ho 1915—1941, Koppanen Eino 1914
—1940, Koppanen Emmanuel 1907
—1941, Korpelainen Johannes
1904—1939, Kuisma Jalmari 1914—
1941, Kuisma Onni 1916—1941, Kuis-
ma Viljami 1918—1941, Kukko Erk-

ki 1914—1943, Kukko Risto 1922—
1942, Kummila Gunnar 1908—1939,
Kuorikoski Aulis 1915—1941, Kupa-
rinen Kauko 1918—1941, Kuparinen
Lauri 1918—1941, Kuparinen Onni
1920—1941, Kuparinen Väinö 1903—
1941, Kylläinen Heikki 1916—1941,
Laamanen Reino 1919—1941, Lamp-
pu Aleksander 1918—1941, Lamppu
Antti 1902—1941, Lamppu Tuomas
1922—1941, Lamppu Viljo 1914—
1941, Lautarinne Yrjö 1905—1941,
Leppänen Armas 1915—1940, Leppä-
nen Viljo 1920—1943, Lopenen Erk-
ki 1922—1942, Lopenen Lauri 1916
—1941, Lopenen Leevi 1914—1940,
Lopenen Martti 1916—1941, Lopo-
nen Salomo 1905—1943, Lopenen
Väinö 1913—1941, Meskanen Eino
1916—1939, Meskanen Elma 1921—
1942, Mononen Väinö 1920—1942,
Naskali Aarne 1904—1941, Naskali
Arvo 1916—1940, Naskali Martti
1918—1941, Naskali Mikko 1908—
1939, Naskali Mikko 1918—1941,
Naskali Toivo 1908—1939, Naskali
Valter 1912?—1941, tämä on 1911
syntymäaika, Naskali Vilho
1905—1939, Naskali Väinö
1911—1939, Nuora Pentti 1919—
1943, Paakkarinen Matti 1916—1941,
Pappinen Eino 1915—1941, Patja Ee-
ro 1914—1940, Paussu Emil 1910—
1941, Pitkänen Aleks 1912—1941,
Pitkänen Sulo 1919—1942, Pitkänen
Tauno 1917—1942, Pärssinen Vilho
1905—1941, Pörö Armas 1923—1942,
Rantaoja Adolf 1904—1941, Repo
Albin 1916—1942, Repo Heikki
1909—1940, Roininen Erkki
1919—1940, Romo Toivo 1914—1940,
Salmela Eino 1916—1941. Sares Väi-

nö 1908—1942, Savolainen Aimo
1924—1941, Sikanen Eino 1912—
1941, Silvasti Arvo? 1921—1942,
Skyttä Oskar? 1912—1941, Suikka-
nen Eino 1912—1939, Suikkanen Ii-
vari 1903—1942, Suokas Erkki 1923
—1943, Suokas Kaarlo 1920—1941,
Suokas Matti 1913—1941, Suutari
Sulo 1920—1942, Sytä Arvi
1920—1942, Systä Arvo 1914—1941,
Systä Veikko 1919—1941, Syväso-
la Karl? 1888—1942, Tallus Arvo
1912—1943, Tatti Eino 1912—1944,
Tenkanen Tuomas 1910—1941, Ten-
kanen Väinö 1905—1941, Tuokko
Aarne 1919—1941, Tuokko Veikko
1922—1943, Turkinen Heino 1919—
1941, Urpanen Arvo 1922—1943,
Valtonen Oiva 1914—1942, Vanhanen
Toivo 1918—1941, Vanhanen Viljam
1918—1941, Virkki Olavi 1912—1940
(Virkki katosi 8. 12. 1939), Volanen
Pauli 1920—1941, Vulli Väinö 1921—
1941, Åkerlund Aarne 1920—1941.

Patsastoimikunta on kääntynyt
Helsingin Sakkola-Seuran puoleen,
joka on hankkinut kyseiset nimiluet-
telot Sota-Arkistosta. Tarkoitus olisi
tähän saada kaikkien sellaisten sak-
kolalaisten kaatuneiden nimet, joi-
denka hautapaikka on jäänyt rajan
taa. Jos Suvanto-Seudun lukijoista
joku vielä tietää semmoisen, niin
Helsingin Sakkola-Seuran puheen-
johtaja Eila Aro hoitaa tämän asian
eteenpäin.

Eila Aron osoite on: Viikkokuja 4
A 3, 02200 Espoo, puh. 90 889 402

E. Kurikka

Kymmenvuotiaan mietteitä Karjalasta

Janne Paukun, 10 vuotta, esitelmä
peruskoulun 4. luokalla Loimaan
Hirvikosken koulussa.

— Kun oppilaiden oli pidettävä
esitelmä valitsemastaan aiheesta Jan-
ne esitti aivan oma-aloitteisesti, että
haluaa pitää esitelmänsä Karjalasta,
kertoo isä Hannu J. Paukku. Tässä
esitelmän runko sellaisena kuin Jan-
ne sen kirjoitti:

KARJALA

On monta Karjalaa: Suomen Kar-
jala kuuluu Suomeen. Venäjän Kar-
jala on aina kuulunut Venäjään.
Luovutettu Karjala on Neuvostoliit-
ton Suomelta valtaama alue.

Luovutettu Karjala jakaantuu kah-
teen osaan: Karjalan kannakseen ja
Laatokan Karjalaan.

Uskonto:

Laatokan karjalassa uskontona oli

ortodoksinen uskonto, kun taas Kar-
jalan kannaksella uskontona oli lu-
terilaisuus.

Karjalaiset ruuat:

Uuniruuat olivat yleisiä Karjalas-
sa. Kun miehet aamulla nousivat
ylös, niin naiset olivat jo paistaneet
piirakat valmiiksi.

Uuni oli joka päivä lämmin.

Piirakoita oli seuraavasti: riisipi-
rakat, perunapiirakat, lanttupiirakat,
porkkanapiirakat.

Leipä oli vankka ja iso ruisleipä.

Sukunimiperinne:

Suku oli tärkeä.

Sukunimet ovat vanhoja. Esimer-
kiksi Paukun sukunimi on 1600-lu-
vulta.

Sukunimi on ehkä tärkein karjalai-
nen perinne, joka säilyy tuleville su-
kupolville.

Väestö:

500.000 karjalaista siirtyi sodan ta-
kia Nyky-Suomeen. He ovat sopeu-
tuneet hyvin kantaväestöön. Run-
saasti seka-avioliittoja.

Kurkijoelta on siirtynyt paljon vä-
keä Loimaalle.

Karjalaisia asutettiin pääasiassa
Etelä- ja Keski-Suomeen, ei ruotsin-
kielisille alueille.

Murre:

Karjalainen murre on säilynyt osit-
tain. Sitä käytetään yleensä syntype-
räisten karjalaisten tavatessa.

Kotiseutumatkailu:

Kommunistivallan päättyessä Neu-
vostoliitossa kotiseutumatkailu alkoi
Karjalaan.

Karjalaan ei päässyt matkaillemaan
50 vuoteen. Se oli suljettua sotilas-
aluetta.

— Onnea alkaneelle vuodelle 1994, toivottaa kuvan iloinen sisarusjoukko.
Korjauksena jouluterveisin tervehdysten lähettäjiä nimet vielä tässä: Or-
vokki Nurminen, o.s. Koiranen, Lempi Koiranen, Aune Kinnunen, o.s.
Koiranen, Annikki Hammond, o.s. Koiranen, Marja Laiho, o.s. Koiranen
ja Mauno Koiranen.

Uusia ylioppilaita

Mia Johanna Karonen pääsi
ylioppilaaksi Tampereella Sammon
luokattomasta lukiosta 3. 12. 1993.
Vanhemmat Eino ja Vuokko Karo-
nen. Äijä ja mummo toivottavat pal-
jon onnea.

Parasken hiilihangosta Kiviniemen Haikosiin

Mitä yhteistä on Larin Parasken hiilihangolla, August ja Olga Haikosella, Porvoolla ja Sakkolan Kiviniemellä?

Jos avauslause herättää kiinnostusta, kannattanee jatkaa. Lukijalle selviää ainakin se, että etsin kadonnutta historiaa, omaani ja muiden. Paraske on sivujuoni.

Isoisäni August Haikonen (Carl August eli Kaarle Aukusti) syntyi Sakkolan Kiviniemen kylässä v. 1885. Hänen vanhempansa olivat Tahvo Juhonpoika Haikonen (s. 1836) ja Liisa Pekantytär Terävä. Tahvo oli 21-vuotias, kun Vuoksen vedet purkautuivat 1857 Kiviniemessä Suvantoon.

He asuivat Kiviniemen kylän talossa n:o 1. Augustin lisäksi muita lapsia olivat Anna Maria, s. 1861, Sylvester, s. 1865 (muutti Valkealaan), Loviisa, s. 1868 (muutti ensin Porvooseen ja sittemmin Amerikkaan), Jaakko, s. 1871 (muutti Valkealaan) ja Aino, s. 1878. Isoisäni August siirtyi Tuusulaan. Hän kuoli 1937.

Tuossa on nimiä liiankin kanssa, mutta niitä saatetaan tarvita tarinan juonen saattamiseksi loppuun. Minulta itseltäni nimittäin Sakkolan tiedot katoavat jo ennen vuosisadan vaihdetta, vielä nopeammin kuin jäljet Saharaan. En ymmärtänyt kysyä ajoissa isoäidiltäniäkään eli Augustin vaimolta Olgalta Sakkolan asioista. Sakkola alkoi kiinnostaa vasta paljon myöhemmin, sitten kun vähitellen aloin innostua sukututkimuksesta. Ilmeisesti koko sukukuntani häipyi Sakkolasta viimeistään vuosisadan vaihteeseen mennessä. — Niillä, joil-

Mikä ja missä oli tämä talo Sakkolassa? Talon edessä on kolmeen suuntaan ohjaava tienviitta: Käkisalmi, Pietari, Viipuri. Kuka tuntee talon historiaa 1800-luvulta ja sen myöhemmän kohtalon?

la on ollut Sakkolassa sukua sotaan asti, ei sukujuurien etsiminen varmaan ole näin vaikeaa.

Nämä minun Haikoseni asuivat aina 1700-luvun alkupuolelta saakka kirkonkirjojen mukaan samassa Sakkolan Kiviniemen talossa n:o 1. Ensimmäiset tiedossa olevat tässä sarjassa olivat talollinen Tuomas Antinpoika Haikonen, 1722—1780, (Thomas Andersson Haikoin) ja Vappu Rekontytär Koiranen (Wallborg Grelsdotter Koirain). Sitten heidän poikansa Antti Tuomaanpoika Haikonen, 1746—1817, ja Anja Leiniäinen. Sen jälkeen Yrjö Antinpoika Haikonen, 1773—1811, ja Katariina Juhontytär Koiranen. Sitten Juho Yrjönpöika Haikonen, 1804—1847 ja Anna Antintytär Hännikäinen.

Tämän jälkeen tullaankin isoisäni Augustin vanhempiin, jotka edellä mainitsin. Myös he asuivat samaa taloa. Ei liene kummallista, että näin pitkän historian jälkeen kaikki ky-

seistä taloa ja sen ympäristöä koskevat tiedot ovat kiinnostavia. Ehkä tarina kiinnostaa muitakin Suomessa hajallaan asuvia Kannaksen Haikosia. Itse en tunne lainkaan Sakkolaa. Kiviniemeen on joskus päästävä, siihenhän on tällä menneisyydellä suorastaan pakko. Isoisäni August oli sekä kelloseppä että valokuvaaja. Hänen jäljiltään löysin vasta äskettäin vanhan lasinegatiivin. Siihen oli kirjoitettu ”kotitalo”. Se lienee Kiviniemen ”talo n:o 1”. Aumakattoinen hirsitalo näyttää sijaitsevan kolmen hiekkatien haarassa. Talon edessä on tienviitta vähän kallellaan. Siinä on reittiohje kolmeen suuntaan: ”Pietari”, ”Käkisalmi”, ”Viipuri”.

Kuva-arvoitus saattaa olla helppo tai vaikea. Kahdesta Sakkola-kirjasta — ”Sakkolan kylät tuvasta tupaan” ja ”Sakkolan historiaa II” — en ole löytänyt näihin Haikosiin tai taloon viittaavaa. Kuka tietäisi ja mitä?

Paraske Porvoossa

Isoisäni August lähti Sakkolasta Porvooseen kellosepän oppiin 1890. Hän oli silloin 15-vuotias. Pontimena oli todennäköisesti se, että Augustin Loviisa-sisar työskenteli Porvoossa piispan sihteerin ja sittemmin tuomiokunnan notaarin Adolf Neoviuksen perheessä (sitä ennen heillä jo Sakkolassa). Kuten hyvin tiedämme Neovius oli aikaisemmin ollut Sakkolan apulaispappina. Juuri Neovius varsinaisesti löysi Larin Parasken. Sakkolassa v. 1887 hän laulatti Paraskea ja merkitsi tämän runoja muistiin ensimmäistä kertaa. — Neovius on monipuolinen, kiinnostava ihminen ja ansaitsisi elämäkerran. Se toisi myös Sakkolaa esille.

Porvooseen oli 1890-luvun alkupuolella muuttanut toiselta suunnalta eli Halikosta nuori nainen Olga Hagman, tietääkseni lastenhoitajaksi Neoviuksen perheeseen. Hän ja sakkolalainen August H. tapasivat Porvoossa; Olgasta tuli isoäitini. Kihlajaiset vietettiin Porvoon palokunnantalolla. Siitä kertoo isoisäni Sakkolasta lähettämä kirje Porvooseen tulevalle kihlatulleen vuodelta 1895 päivä ennen kihlajaisia. Sakkolasta August vie rouva Neoviukselle lahjan: ”Tänä aamuna olin metsästä-mässä. Tuli kolme teeriä ja tuon ne rouva Neoviukselle.”

Kihlajaiset lienevät olleet melko komeat — ellei nyt isoisäni kirjeessään kovasti liioittele. ”Kuokkamie-

hiä tulee Sakkolasta monesta kylästä. — Myös kolme soittajaa parempia mitä täällä päin on. — Olen osanut 30 kappaletta paperossia ja 100 kappaletta sikaria ja piipputupakkaa ja ynnä muuta.”

Larin Paraske asui Porvoossa Neoviusten luona vuosina 1891—94. Talossa olivat samaan aikaan siis myös isoisäni sisko Loviisa ja tuleva isoäitini Olga. Naimisiin August ja Olga menivät Sakkolassa 27. 7. 1896. Larin Paraske antoi heille häälahjaksi hiilihangon. Sen kertoi isoäitini useampaan kertaan minulle jo lapsena. Ja jatkoi aina värssyllä, jotenkin tähän tapaan: ”Näin lauloi Larin Paraske, veteli Vaskelan venakko”. Ymmärsin, että asia oli isoäidille tärkeä, Larin Paraske oli hänelle merkittävä. Hiilihanko on yksinkertainen, siinä on kuitenkin koristeena messinkinuppi. Kuka takoi hiilihangon Paraskele ja mitä tuo köyhä nainen siitä maksoi? Olisipa mainiota, jos häistä ja Paraskestakin olisi valokuva. Nyt tilanne täytyy kuvitella. Lauloi-ko Paraske ehkä hääräunon?

Isoisäni jäi Adolf Neoviukselle velkaa, jota kuvittelen hänen ottaneen kihlajaisia varten. Senni Timosen ”Näin lauloi Larin Paraske” -kirjan viitteissä mainitaan Neoviuksen ja Haikosen kirjeenvaihdosta vuosilta 1896 ja 1897. Kirjeitä säilytetään valtionarkistossa. Isoisäni kysyy Neoviukselta, kuinka maksaa velka takaisin. Neovius kehottaa maksamaan sitä vähitellen Paraskelle Sakkolassa eli

hän auttaa tällä tavalla köyhää Paraskea.

Tämä oli sivujuoni, mutta tällais-takin selviää, kun vähän tonkii sukua henkilöhistoriaa.

Isoisäni isä Tahvo Juhonpoika mainitaan kirkonkirjoissa talolliseksi, lampuotiksi ja kuudennusmieheksi. Hän oli tai ainakin vanhemmiten hänestä tuli hyvin uskonnollinen — siinäkö yhteys Neoviukseen? Voi olla, että Haikoset eivät enää vuosisadan loppuvuosina asuneetkaan mainitussa talossa Kiviniemen keskustassa. Liittykö poismuuttoon vuosisataisesta sukutalosta dramatiikkaa, ehkä konkurssi tai muuta nykyaikaista?

— Miksi ne muuten muuttivat komean Haikoin -nimen Haikoseksi? Isoisäni isähän oli varsinaisesti Staffan Johansson Haikoin. Mitä on Tahvo Juhonpoika sen rinnalla? Nykyoloissa Haikoin kuulostaisi muodikkaasti kansainväliseltä. Georg Haikoin? Täytyy harkita.

Varsinainen vakava kysymykseni ja samalla harras pyyntöni on: osaako joku Suvannon Seudun lukijoista kertoa ”talon n:o 1” historiasta ja/tai Kiviniemen Haikosista? Haluaisin tietää enemmän ennenkuin jonakin päivänä lähdän pyhiinvaellusmatkalle Vuoksen rannalle, josta olen jotensakin vanhaa sukua.

Jyrki Haikonen

Kirkkotie 10

04300 Tuusula

puh. (90) 253 575 (koti), 608 176 (työ)

KEVÄT TERVEISET...

Kun nyt taas talven selkä on taittunut ja kesää kohti olemme menossa, niin ennenkuin koivut hiirenkorville puhkeavat tulee taas Karjalaan kaipuu ja kesämatkalle tekee mieli.

Jos olette kiinnostuneet matkasta niin soitelkaa alustavasti, voimme sopia matkan ajan-kohdasta ym.

Kiviniemi olisi taas päämääränä ja sieltä taas suuntaamme Hovinkylään, Ojaniemeen ym. Huom! Ottakaa kurkkumätärokotus ajoissa, sen saa terveystakesuksista.

Soitelkaa: Hilka Innamaa, puh. (931) 214 5170 (iltaisin)

Seutumme merkkimiehiä

Jatkoa edellisestä numerosta

Viime kerralla tuli kerrottua miten Taipaleen hirviporukka raatoi Koveraojan metsissä verottaen metsänantimia vähillä voimillaan. Saalista löytyi toisten erämiesten silmin nähtynä perin helposti. Ei käy kiistäminen etteikö näin ollutkin, mutta sehän pelaa, joka osaa, näin näkee tapahtuman itse päämestari Rasilaisen Tahvo.

Ei Tahvo kuitenkaan mikään ylivoimainen näissä hommissa ollut, vähintään samaa luokkaa erämiehenä hänen kanssaan oli kaikkien tuntema Rännälin Saska, mies joka ei pienestä koostaan huolimatta pelännyt itse ”perkelettäkään”. Joutuipa Saska erään kerran kättelemään itseään metsän kuninkastakin. Tämä tapahtui eräänä elokuisena iltana, kun Saska haki hevostaan asuntonsa takaa olevalta niityltä. Syynä Saskan ja karhun kohtaamiseen lienee ollut miehen heikkonäköisyys, ikänsä loppupuolella Saska oli jo melkein sokea.

Illan hämärässä Saska näki niityn laidassa vain mustan haamun, luulen sitä hevosekseen, löi leppoisasti luulemaansa niskalle ja rupesi laittamaan suitsia päähän. Tästäkö karhu kimpaantui ja päästi ilmoille mahtavan karjaisun. Saska meni tapahtumasta ymmälle, mutta yltyi silti ihmettelemään. . . . Joha miu outoin ol. . . . jot onks miu musta ruunain muurahaispesäs.

Joitain vuosia aikaisemmin oli Sakkolan kirkkoherrakin kuullut puhetta tästä legendaarisesta persoonasta, tarkistanut kirkonkirjoista ja huomannut suuria puutteita Rännälin osalta kirkollisissa toimituksissa. Sas-

kalla kun piti olla hankittuna jo kaksi poikaakin, mutta niistä ei näkynyt isossakirjassa minkäänlaisia merkin-
toja. Siis poikia ei ollut kastettu seurakunnan nimiin, pojat olivat jo kasvaneet isoiksi, iältään toisillakymmenillä, kuinka näin oli voinut tapahtua, tästä päätti kirkkoherra ottaa selvän. Niinpä Saska saikin papilta tulikiven katkuisen kirjeen, jossa miestä kehoitettiin viipymättä tuomaan pesueensa kirkolle määrätynlaisessa tarkoituksessa. . . . No tämän kuultuaan pojat vetivät asiasta omat johtopäätöksensä, kirkkoherran tuleva puhuttelu ei miellyttänyt veljeksiä kumpaakaan. Yhteistuumin pojat lähtöä edeltävänä iltana luikkivatkin omille teilleen, paeten muutaman kilometrin päässä olevalle suoniitylle, siellä olevassa ladossa veljekset piilottelivat viikonpäivät, kunnes vilu ja nälkä pakottivat ottamaan lusi-

kan kauniiseen käteen ja palaamaan takaisin kotia. Eikä siinä sitten mikään vitkuttele auttanut, kun seuraavana aamuna pojat pantiin rattaille ja matka kirkolle alkoi. Perin vastahakoisesti veljet nousivat kärryyn eikä Saska itsekkään mitään mielenkiintoa reissulle tuntenut, paljon mieluummin hän olisi ottanut suustaladattavan kainaloonsa ja lähtenyt metsälle.

Vielä matkansa aikana veljet uhitelivat isälleen, etteivät he sellaista rasvavatsaa pelkäisi, jos vaikka kuinka keljuksikin heittäisi, molemmilla pojilla oli joulupukilta saamansa linkkuveitsi taskussaan ja ne olivat heidän tukensa ja turvansa.

Arastellen he kaikki kolme kuitenkin astelivat pappilan suureen toimis-

toon pieni pelko sisimmässään asian suhteen; ei tiedetty mitä otteistaan kovaksi tunnettu kirkkoherra toisi julki.

Ensimmäisenä sisälle astui Saska itse, vanhin poika seurasi hänen tun-
tumassaan, nuorempi muutaman askeleen perässä.

Pappilan yltäkylläinen prameus suorastaan mykistyi Rännälin miesvään, eivät he tällaista loistoa olleet missään nähneet, eikä tietäneet olevankaan.

Eniten tätä kaikkea hämmästeli pojista vanhin nähdessään suuren toimistopöydän takana olevan korkean kaapinpäällä ison enkeliveistoksen, hajoitetuin siivin se suorastaan hallitsi koko miljöötä. Poika kurkki uteliaana tuota kummajaista isänsä takaa, nykäisi tätä takista ja sanoi kädellään näyttäen. . . . Isä katsos tuonne. . . . on vallon perkeleenmoinen metso. Poika sanoi sen niin kuuluvasti, ettei se jäänyt papiltakaan kuulematta. Muuta ei sillä kertaa tarvittukaan, kirkolliset seremoniat jäivät sikseen.

Tällaista puhetapaa ei oltu näitten seinien sisällä ennen vielä kuultu ja ankaruudestaan tunnettu kirkonpalvelija paneutuikin kokonaan uusiin aiheisiin. Kuinka oli mahdollista tällainen kielenkäyttö, olivatko pojat saaneet kotonaan minkäänlaista kasvatus-
tusta, oliko isä viimeaikoina, tai edes koskaan käynyt pyhällä ehtoollisella ja kuinka oli äiti?

Harvasanainen Saska ei osannut puhua mitään, tuijotti vain alas lattiaan, mutta pojista vanhin olikin toista maata, hän tuli pois isänsä takaa. Pojalle ja kirkkoherralle syntyi-
kin peräti riita.

Isälleen poika kivahti vihaisesti, mitä helvettiä sinä meidät tänne raahasit, näin keljun miehen kanssa ei meillä ole mitään tekemistä, lähetään ajelemmua Koveralojal.

Sitä sammua tietä lähti Saska pesueineen Kovero-ojan korppe, pappi huusi vielä heidän jälkeensä ja uhkasi isäntää jopa kirkon kirouksella. Ei ole tietoa laittoiko pappi uhkauksen-

sa täytäntöön, vai jäikö se pelkäksi uhkaukseksi.

Tämän jälkeen ei Saskalla ollut kirkkoherran kanssa minkäänlaista kosketusta, kai pappikin huomasi tilanteen toivottomaksi ja jätti uhkauksensakin sikseen.

Vaikka Rännäli elikin omissa oloissaan perin vaatimatonta elämää, vaikuttii jopa vähän yksinkertaiselta, ei hän yleensäottaen mitenkään tyhmä ollut, päinvastoin. Herroja hän yleensä kaihtoi mahdollisimman pitkälle, ei halunnut olla heidän kanssaan minkäänlaisissa tekemisissä. Ainoa poikkeus oli Sakkolan kunnanlääkäri. Siellä Saska asioi aina silloin tällöin, hän tuli tämän kanssa niin tuntuksi, että miehet jopa saunoivat yhdessä.

Mainittu lääkäri osui eräänä kesäkuuisena lauantaina Saskan pihapiiriin erään nuoremman lääkärin kanssa samoissa tarkoituksissa. Saska oli kerran kehaissut omaa saunaansa lääkärin sauna paremmaksi ja se täytyi nyt todeta. Lääkärillä oli iso kapsäkki mukanaan, jossa luultavasti oli tarvittavia löylyaineita. Saska oli vieraan tulosta tietoinen ja siksipä sauna pantiinkin lämpiämään jo hyvissä ajoin puolenpäivän jälkeen.

Samalla Saska esitteli lääkärille omia erikoisia aikaansaannoksiaan. Mielenkiintoisin näistä kaikista oli puolikesy sudenpentu, susihan ei kesyynny täysin koskaan useammassakaan sukupolvessa. Saska lähti kerran metsälle vain pelkkä kirves aseenaan tarkoituksella hakea polttopuita. Koira lähti myös mukaan, sehän kuului asiaan näin metsän katveessa asuvalle, noin kilometrin päähän ehdittyään suon reunaan päästi koira kamalan metelin, Saska aavisti heti, ettei nyt tällä kertaa ollut mikään tavallinen pienriista, siksipä hän aikaimmalla suunnisti haukkua kohti. Eikä hän erehtynyt, saavuttuaan paikalle kirves kourassa hän näki ison emäsuden irvistelevän koiralleen, vaikka karjalan karhukoira ei aivan pieniä pelkääkään, ei se silti ollut halukas suden kimppuun käymään.

Naarassusi oli pentunsa kanssa matkalla, olivat ylittämässä leveää suojaa ja pentu poloinen oli luiskahtanut vetelään mutaojaan eikä siitä ominvoimin pois selvinnyt. Pahaksi onneksi Saskan koira oli juuri ehtinyt paikalle ja teki emon pelastustoi-
met tyhjiksi. Yhteisvoimin Saska koiransa kanssa hädisti susiemon kauemmaksi ja noukki pennun ojasta vieden sen kainalossaan asunnolleen. Yhdessä miehet tutkivat kopissa olevaa sudenpentua todeten sen hyvinvoivaksi urossudeksi. Myöhemmin sama pentu söi Saskan kissan ja luikki tiehensä.

Miesten löylytellessä Saskan messevissä savusaunassa nuorempi lääkäri kysäisi Saskalta todettuaan tämän suuren kokeneisuuden, mitä tämä tietää yleensä maailman menosta, tähän isäntä vastasi heitettyään sätkän suustaan ja sylkäistyään pitkän nuuskasyljen eteensä pihalle. . . . Tiijehä mieki minkä tiijen, mut en mie paska paljuo tiije, ties miu issäin enemmän, hiä ties tervan karkijaks ja nuore majon makijaks.

Tämän päälle otettiin pitkät kuulaukset lääkärin tuomasta lekeristä. Tällaisia muistelee tapahtumista

Kirvesmäen poika

**SAKKOLALAISTA PERINNETTÄ JA TOIMINTAA
VAALIVAT SEURAT JA OSASTOT PITÄVÄT YHTEISET**

TALVIURHEILU- JA LIIKUNTAPÄIVÄT

**LAUANTAINA 5. PV. MAALISKUUTA V. 1994
KAROSSEN HIIHTOKESKUKSESSA TAMPEREELLA.**

OHJELMA

KLO 10.30 ILMOITTAUTUMINEN ERI KILPAILULAJEIHIN
HIIHTO, MÄENLASKU, SEKÄ KÄVELY
KLO 11.00 LÄHTEVÄT LASTEN HIIHTOSARJAT LADULLE
KLO 11.30 STARTTAAVAT AIKUISTEN SARJAT, MIEHILLE JA NAISILLE. HIIHDON JÄLKEEN KÄYNNISTYVÄT KÄVELYKILPAILUT. KILPAILUJEN JÄLKEEN VÄLITTÖMÄSTI PALKINTOJEN JAKO
OSANOTTAJILLE ROKKA JA MEHU SEKÄ KAHVITARJOILU

TILAISUUDEN JÄRJESTÄVÄT:
YLI 90 VUOTIAS SAKKOLAN KK:N NUORISOSEURA
YLI 80 VUOTIAS VOIMISTELU JA URHEILUSEURA SAKKOLAN JÄNTEVÄ
YLI 50 VUOTIAS SAKKOLAN SOTAINVALIDIT JA SAKKOLAN SOTAVETERAANIT

TERVETULOA ULKOILEMAAN

Martti Karonen **Kalervo Jääskeläinen** **Onni Jääskeläinen**
Puheenjohtaja Kk:n Nuorisoseuran pj. Jäntevän sihteeri

SAMASSA PAIKASSA LAUANTAINA 5. PV. MAALISKUUTA 1994 KLO 13 PIDETÄÄN SAKKOLAN SOTAINVALIDIEN JA VETERAANIEREN KERHON

VUOSIKOKOUS

TERVETULOA MUKAAN

JOHTOKUNTA

VUOSIA TÄYTTÄ- NEITÄ

75 VUOTTA täytti 27. 1. 94 Osmo Kuisma Hyvinkäällä. Hän on lähtöisin Sakkolan Häitermaasta.

70 VUOTTA täytti 23. 12. 93 Humppilassa Elvi Lehmijoki, o.s. Etuaho. Hänen entinen kotipaikkansa oli Sakkolan Haparainen.

70 VUOTTA täytti Lempäälässä 20. 10. 1993 Lahja Mustasilta syntysisin Naskali. Syntynyt Sakkolan Volossulassa, viimeinen kotikylä Pannusaari.

60 VUOTTA täytti 2. 11. 1993 Tuure Matti Kallonen Punkalaitumella. Vanhempien Iida o.s. Naskalin ja Albert Kallosen kotikylä Sakkolassa oli Lapinlahti.

50 VUOTTA täytti 15. 11. 93 maanviljelijä Jouko Ollikainen Punkalaitumella. Vanhemmat Sakkolan Valkjärveltä. Aino o.s. Lampinen ja Eemil Ollikainen.

50 VUOTTA täytti 17. 11. 1993 Anja Helena Koski o.s. Kerminen Punkalaitumella. Vanhemmat Anna Maria (Anu) o.s. Lankinen ja Aleksanteri Kerminen Haparaisista.

50 VUOTTA täytti 23. 11. 1993 Paavo Mikko Rastas Raisiossa. Hänen vanhempinsa, Selma o.s. Laamasen ja Viljam Rastaan, kotikylä Sakkolassa oli Riiska.

50 VUOTTA täytti 14. 12. 1993 Sirkka Hellevi Toriseva, o.s. Laamanen, Pirkkalassa. Hänen kotikylänsä oli Sakkolassa Sipilänmäki.

50 VUOTTA täytti Veikko Kalevi Pohjola synt. 5. 2. 1944 Sakkolassa. Vaimo Terttu Pohjola o.s. Nygrén täytti 50 vuotta 12. 12. 1993. Asuvat Imatralla. Vanhemmat: Siiri o.s. Jääskeläinen Muolaan Punnukselta ja Oskari Pohjola Sakkolan Kiviniemestä. Isovanhemmat: Anna-Maria o.s. Henttinen ja Tahvo Jääskeläinen Punnukselta ja Amanda o.s. Kauppi ja Juhana Villehard Pohjola Kiviniemestä.

Kultahääpari

Kultahäitään ovat viettäneet Elvi ja Martti Lehmijoki Humppilassa perheen parissa. Elvin entinen kotipaikka oli Sakkolan Haparainen.

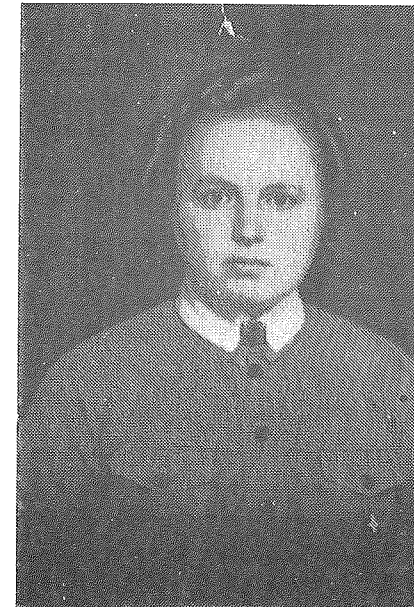
KEVÄTRETKELE KÖÖPENHAMINAAN

Meidän Kiviniemen matkallamme viime kesänä oli mukana Martta Olesen, entinen kiviniemeläinen. Niin kuin matkalaiset varmasti muistavat, hän pyysi meitä tekemään retken Kööpenhaminaan Tanskaan. Nyt asia on niin pitkällä, että lähdemme sinne 15.—20. päivä toukokuuta 1994, jos lähtijöitä tulee tarpeeksi. Matkan hinta on 1.750,— / henkilö.

Matka sisältää laivamatkan B-2 hengen hytissä Viking Rosellalla. Matka jatkuu halki Ruotsin Erkki Ahosen kyydillä kohti Kööpenhaminaa. Siellä majoitumme hotelli Gosmopoleen 2 hengen huoneisiin. Aamiainen on hotellissa 3 aamuna, ja kiertoajelu myös kuuluu samaan hintaan.

Ilmoittautumiset Ester Loposelle Lempäälään puh. (931) 375 0457.
Vastuullinen matkanjärjestäjä on Matka-Vekka Tampere.

KUOLLEITA

Ida Bohm, o.s. Nuora menehtyi sydänkohtaukseen kotonaan Kouvolassa 28. 12. 93. Hän oli syntynyt 16. 6. 1918 Sakkolan Petäjärvellä.

Ida Bohm toimi sotien aikana keskuslottana. Sotien päätyttyä hän jäi armeijan palvelukseen Kouvolan varuskuntaan ollen puhelinkeskuksen hoitajana eläkeikänsä saakka.

Ida Bohm oli tarmokas ja täytti tehtävänsä tunnollisesti. Häntä kaipaamaan jäivät tytär perheineen, veljet Eemeli ja Matti sekä sukulaiset. Hautaus toimitettiin Kouvolan hautausmaalla lähimpien läsnäollessa 8. 1. 94.

Lempi Anna Huuska, kuoli 29. 9. 93 Nokialla, siunattu Tottijärven hautausmaahan. Hän oli syntynyt Sakkolassa 20. 2. 1906.

Aini Malin, o.s. Naskali, kuoli 4. 12. 93 Haminassa. Hän oli syntynyt Sakkolassa 26. 2. 1915, kotikylä Lapinlahden Leppäsenmäki. Vanhemmat Helena ja Matti Naskali.

Onni Viskari kuoli 81 vuoden ikäisenä Thunder Bay'ssa Ontariossa 2. 12. 93. Hän oli syntynyt Sakkolan Vilakkalassa, ja mennyt Kanan Port Arthuriin vuonna 1950.

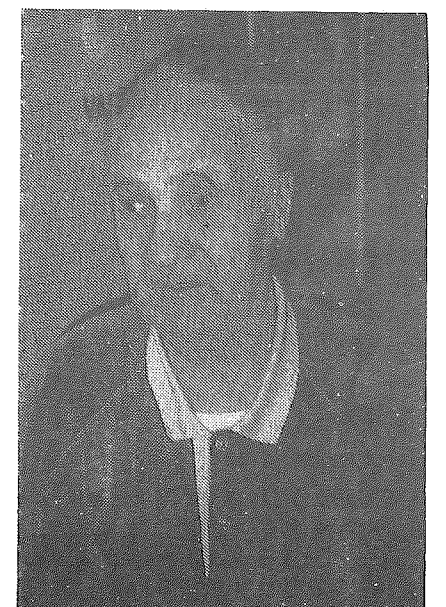
Martta Vulli o.s. Virolainen, synt. 13. 9. 1914 Sakkolassa, kuoli 19. 11. 1993 Hämeenlinnan K-HKS:ssa. Siunaus toimitettu 4. 12. 1993 Pirkkalan kirkossa. Siunauksen toimitti pastori Denise Gauffin-Kostilainen, jonka jälkeen vainajamme saatiin puolisonsa viereen Pirkkalan kirkkomaalla.

Lämminhenkinen muistotilaisuus vietettiin Pirkkalan seurakuntakeskuksessa lähiomaisten ja ystävien läsnäollessa. Martan entinen kotikylä karjalassa oli Röykkylä, viimeinen kotipaikka Riihimäki.

Marttaa lämmöllä muistaen omaiset ja ystävät.

Aune Mätinki o.s. Naskali, syntynyt 19. 4. 1926 Sakkolan Volossulassa. Viimeinen kotikylä Sakkolassa Pannusaari. Kuoli 24. 11. 1993 kotonaan Helsingissä. Siunattiin haudan lepoon 12. 12. 1993 Honkanummella lähiomaisten saattamana.

Erkki Veikko Etuaho kuoli 12. 11. 93 Tampereella. Hän oli syntynyt 27. 7. 1928 Sakkolassa. Hänet siunattiin haudan lepoon Lempäälän Ristimäen kappelissa 27. 11. 93.

Nikolai Suikkanen syntynyt Sakkolassa 17. 5. 1896, kuoli 18. 12. 1993 Lempäälän Himminkodissa. Siunattiin 5. 1. 1994 Vesilahden siunauskappelissa. Suikkanen toimi aikoinaan osuuskassanhoitajana Petäjärvellä ja myöhemmin Lempäälän Osuuskassan palveluksessa, viimeiset vuodet ennen eläkkeelle siirtymistä hän toimi Kuljun konttorin hoitajana.

Eino Kiiski kuoli 26. 12. 93 Kuopiossa. Hän oli lähtöisin Sakkolan Riiskasta. 85-vuotiaan Eino Kiisken siunauksen toimitti tuomiorovasti Järveläinen lähimpien läsnäollessa. Elämäntyönsä Kiiski teki Imatralla.

Seppo Juhani Pohjola, synt. 9. 4. 1945 Äänekoskella evakossa, kuoli 8. 10. 1993 48-vuotiaana Etelä-Karjalan Keskussairaalaassa. Asui Imatralla. Vanhemmat: Siiri o.s. Jääskeläinen Muolaan Punnukselta ja Oskari Pohjola Sakkolan Kiviniemestä. Isovanhemmat: Anna-Maria o.s. Henttinen ja Tahvo Jääskeläinen Punnukselta ja Amanda o.s. Kauppi ja Juhana Villehard Pohjola Kiviniemestä.

Alma Kuparisen muistolle

Alma Kuparinen o.s. Karp-
panen syntyi 18. 5. 1905 Sakkolassa
— kuoli 22. 11. 1993 Eurassa.

Äitimme on poissa, mutta hänen
muistonsa elää.

Äitimme siunattiin haudan lepoon
Hinnerjoen kirkossa 4. 12. 1993 avi-
omiehensä Ivarin, lasten ja lastenlas-
ten sekä lastenlastenlasten, muiden
lähisukulaisten ja naapurien läsnäol-
lessa.

Äidin hautapaikka sijaitsee Hin-
nerjoen kirkkomaalla aamuauringon
puolella sankarihaudan vieressä, pai-
kassa, josta on näköyhteys pitkäai-
kaisimpaan kotitaloonsa Hinnerjoen
Ilmomäellä.

Äiti sai elää pitkän täyteläisen elä-
män. Synnyinpaikka on Röykkyläs-
sä ja kasvusiijat Riiskassa Suvannon
rannalla vasta päätä Kirvesmäkeä,
talvisodan Taipaleen taistelutantereel-
la, jotka Yrjö Jylhä teki runoissaan
kuuluisaksi.

Äidin ja isän avioliitto kesti yli
kuusikymmentäviisi vuotta. Kruu-
nun timanttihäitä vietettiin tämän
vuoden maaliskuussa. Yhteiselämän
loppusuoralla alkoi äidin hiljainen
luopuminen Euran terveyskeskuksen
vuodeosastolla isän monta kertaa
päivässä tapahtuvien vierailujen pi-
täessä yllä elämän liekkiä.

Pitkä elämä oli äidille työntäytte-
nen, mutta samalla antoisa. Avioliit-
ton alkuvuosina isän ollessa arkipäi-
vät ansion haussa muuraustöissä pit-
kienkin matkojen päässä äiti huolehti
meistä pojista ja viljeli Petäjärvellä
pientä tilaa, jonka etumaksu voitiin
suorittaa vasta isän kesän tienistien
jälkeen. Mm. kesällä 3 kilometrin
matka Roihaniemen niitylle tapahtui

siten että äiti kantoi Tapania selässä,
talutti Teuvoa ja Toimi vanhimpana
ajoi lehmää.

Elämä Petäjärven Syväojalla oli
kuitenkin lämminhenkistä. Naapu-
rissa asuva Vesalaisen Hilda oli äidil-
le hyvä tuki ja apu jokapäiväisissä as-
kareissa. Isän sisarten Hilkan ja Lai-
nan vierailut Sudenhännästä olivat
samoin tervetulleita raskaan työn lo-
massa.

Sotavuodet tietenkin olivat ras-
kaat. Isän ollessa sodan alussa Raa-
sulissa rajalla 6. Rajakomppaniassa
äiti hoiti perheen evakuoinnin ensim-
mäisen talvisodan päivän iltana kos-
ka pelättiin ettei Kiviniemen siltojen
yli enää päästäisi seuraavina päivinä.
Mukana oli vain päällä olevat vaate-
teet ja eväiksi oli laukullinen äidin
muihin tarkoituksiin paistamaa tuo-
retta pullaa. Sakkolan evakuointialue-
esta poiketen matka suuntautui ase-
mapäällikkö Väänäsen rouvan muka-
na Suonenjoelle, Suojärveläisten eva-
kuointipitäjään. Sijoituspaikkana oli
syväinen maalaistalo, josta jo kah-
den päivän kuluttua siirryttiin Suo-
nenjoen Kurjenmäkeen Teuvon jalka-
sairauden ja sen vaatiman hoidon ta-
kia.

Isän sisar Hilikka tuli perässä äidin
avuksi tälle evakkomatkalle. Siirryt-
täessä 1940 alkupuolella Vehmersal-

men Puutosmäkeen seuraksemme tu-
li isän sisar Laina. Muistissa on kuin-
ka silloin kahden naisen ”pyykkikoi-
ne” hoiti vaatepyykin puhtaaksi Kal-
laveden kevätkään avannolla.

Isän kotiuduttua talvisodasta siir-
ryttiin sakkolalaisten yhteyteen Vesi-
lahden Narvaan ja sieltä 1941 Viia-
laan Väinö-sedän perheen luo Kyl-
mäkosken rajamaille ja pian senjäl-
keen lähemmäksi asemanseutua.
Muutot johtuivat isän työnsaannis-
ta. Isä lähti Viialasta jatkosotaan,
haavoittui Vitelessä ja kotiutettiin Sy-
väriltä.

Vuoden 1942 keväällä palattiin ta-
kaisin Petäjärvelle, jossa asuttiin
Paussun perheen kanssa ehjänä säi-
lyneessä rautatieaseman saunan pe-
sutuvassa. Lyhyessä ajassa rakennet-
tiin uusi talo Syväojalle ja sen myyn-
nin jälkeen toinen 1944 keväällä Roi-
haniemeen, Holotin lähteen lähelle,
jossa ehdittiin keskeneräisessä talos-
sa asua neljä yötä ennen uutta eva-
kuointia suurhyökkäyksen jaloista.

Evakuoinnin rautatiekuljetuksia
varten tavarat vietiin Haitermaan
asemalle, jonne oli järjestetty met-
sään tavarakadut sekaisinmenon es-
tämiseksi. Evakuointiorganisaation
ohjaamina tulivat tavarat aikanaan
evakuointipitäjäämme Saarijärvelle,
jonne lehmät tuotiin ilmeisesti kävel-
len. Ihmisten oli tarkoitus jatkaa
Haitermaalta junalla. Junan veturin
rikkouduttua Haitermaalla pommi-
tuksessa matkattiin kuorma-autolla
Käkisalmeen, josta junalla Äänekos-
ken kautta Saarijärven Lannevedelle
asuen siellä kahdessakin paikassa.
Evakuointimatkan aikana juostiin
välillä metsään pommituksia pa-
koon. Käkisalmen asemalla mm. kas-
vinkumppanimme Silvastin Oiva
kuoli lähelle tulleen pommin maaval-
lin alle.

Seuraavana vuonna asuttiin jo Ää-
nekosken Hietamalla, jonne raken-
nettiin uusi talo. Täältä siirryttiin ta-
vanmukaisella kaupalla Köyliön Tuis-
kulaan. Isän vaikean sairauden vuoksi
Tuiskulassa tapahtui muutto pie-
nempään taloon ja 1961 Hinnerjoel-

le ensin maatalouden piiriin ja sitten
vehnämyllyn oston kautta omakoti-
taloon, jossa perhe sittemmin asui-
kin pisimpään ennen äidin joutumis-
ta Euran terveyskeskukseen ja isän
muuttaessa sen vieressä olevaan pal-
velutaloon.

Isän hoitaessa ansiotyötä kodin ul-
kopuolella muurarina, punamulta-
tehtailijana, sirkkelisahurina, raami-
sahurina, tiilitehtailijana ja mylläri-
nä äiti oli vastuussa kodin hoidosta
ja myös lasten kasvatuksesta. Tässä
roolissaan äiti oli hellä, huolehtivai-
nen ja samalla myös tinkimätön.

Äidin suurena toiveena oli saada
perheeseen tytär. Toive toteutuikin
1943 mutta seuraavana talvena tuo-
ni korjasi hänet. Äidin toive täyttyi
kuitenkin uudelleen kun Tuulikki
syntyi Äänekosken synnytyslaitoksel-
la 1946. Tuulikki onkin meistä lapsis-
ta ainoa, joka sai tällaisen nykyaikai-
sen maailmaan tulon.

Äidin ollessa karjalaista runoilija-
sukua hän omasi hyvän lauluäänän,
jota isä vielä aivan viimeisinä päivi-
nä sai kuulla käyntiensä yhteydessä
äidin sairastuoteen äärellä.

Karjalaisena naisena ja Petäjärven
emäntäkoulun käyneenä äiti oli hy-
vä ja taitava ruuanlaittaja. Hän kas-
vatti kurkut, tomaatit ym. vihannek-
set, jotka olivat jo 30-luvulla hänen
ruokapöydässään tarjolla tuoreina ja
säilöttyinä. Talvea varten äidin opas-
tuksella tietenkin, kerättiin ja säilöt-
tiin sienet ja marjat. Erikoisesti hä-
net tunnettiin suvun ja ystävien pii-
rissä taitavana ja lauantaipäivän us-
kollisena perunapiirakan tekijänä.
Häneltä moni sai opin piirakan teos-
sa. Monipuolinen ruokatalous taka-
si perheelle terveyttä ja pitkäikäisyyt-
tä. Äidin eräänä lempikasvina oli tat-
tari ja siitä tehdyt puurot ja piirakat.
Tattarin hän kylvi Virtasen koppoliin
niin harvaan, että lammas vuonineen
sopi väliin nukkumaan.

Äidin lempiharrastus etenkin vii-
mevuosikymmenillä ja vielä viime-

vuosina oli virkkaus. Meillä kaikilla
lapsilla ja muillakin on jäljellä erilai-
sia virkkaustöitä pienistä paletista
sänkypeittoihin ja kastemekkoihin
asti. Lastenlastenlapset, joita on yh-
teensä yhdeksän ovat useimmat saa-
neet nimensä mummon virkkaamas-
sa kastemekossa.

Suuren perheen äitinä, mummona
ja isomummona äiti teki vaikeissa
oloissa ja pitkässä, monimuotoises-
sa elämänsäkaarensa ihmeellisen elä-
mäntöyden meidän lasten hyväksi.

Äiti oli hyvä ihminen.

Olemme siitä äidille hyvin kiitollis-
ia.

Toimi, Teuvo, Tapani ja Tuulikki

Rakkaamme
**Emma Emilia
KUUPPO**

o.s. Pekkanen
s. 19. 05. 1908 Sakkola
k. 03. 12. 1993 Mikkeli

Rakkaudella kaivaten
**Heljä ja Martti
Eira ja Vilho
Aira, Aulis, Anu ja Mikko
Reta ja Pentti
Anita ja Seppo
Ilkka, Seija, Kalle, Hanna ja Maija**
Sisar perheineen
muut sukulaiset ja ystävät
Päättynyt on matka elon,
väsynyt on saanut levon.

Siunaus toimitettu Rautalammin
siunauskappelissa 17. 12. 1993.
Lämmin kiitos osanotosta.

Jukka Hakulista muistellen

Juhana (Jukka) Hakulinen
nukkui pois 24. 7. 1993 Tampereella.

Hän oli syntynyt Sakkolan Hovin-
kylässä 15. 9. 1908 längentekijä
Heikki Hakulisen 8-lapsiseen perhee-
seen. Nuoruusvuotensa hän oli koto-
naan Hovinkylässä avustaan isä-
Heikkiä länkien teossa sekä maanvil-
jelystöissä. Talvisodassa hän osallis-
tui Rautu — Vuosalmi taisteluihin,
jossa hän haavoittuikin kranaatin sir-
paleesta.

Talvisodan jälkeen hän asettui asu-
maan Tampereelle ja hän sai työpai-
kan kuljetusvälinevarikolta kumikor-
jaajana. Ko. tehtävissä hän oli yli
30-vuoden ajan aina eläkkeelle siir-
tymiseensä saakka. Tehtävässään hän
oli ollut luotettava ja huolellinen se-
kä miellyttävä työntekijä niin esimie-
hiä kuin työtovereita kohtaan.

Jukka-eno oli taitava käsistään,
häneltä syntyivät mm. kinnasneulalla
kintaat, myssyt ja villatakitkin sekä
erilaiset ompelutyöt. Olipa längente-
kotaitokin säilynyt niin hyvin, että

vielä eläkkeellä ollessaan hän oli teh-
nyt länget sukulaispojalle.

Jukka-eno sai elää terveenä pitkän
ja vaiherikkaan elämän. Hänet siun-
nattiin Vatialan hautausmaalle ja
häntä jäivät kaipaamaan sisko, veli
sekä sisarusten lapset perheineen ja
hyvät ystävät.

Kummi-enon muistoa siunaten

Raili

Eino Nuoran muistolle

Eino Nuora, s. 13. 1. 1923 Metsäpirtissä. Kuoli 8. 12. 93 Jyväskylän keskussairaalassa, vaikean taudin murtamana. Eino asui ja kotipaikka oli vuodesta 1946 Tikkakoski, ja hänen kotipitäjänsä ennen sotia oli Sakkolan pitäjän Haitermaan kylä. Suremaan jäivät lähinnä puoliso, lapset, lastenlapset, sekä lähisukulaiset, ja ystävät perheineen.

”Sormenpää koskettaa sormenpäättä, miten paljon ne ovatkaan, kertoneet toisilleen toisistaan. Nyt sormenpäissä pelokas väreily: onko jo lähdön aika? Epäröiden eroavat sormenpäätt, ja vähitellen ymmärrämme: tällainen on viimeinen kosketus.” (Viljo Kajava)

Eino Nuora siunattiin viimeiseen lepoon lauantaina 18. 12. 93 Tikkakosken kirkossa. Länän oli lähiomaisten lisäksi suuri sukulaisten, ystävien, eri yhteisöjen, ja yhdistysten joukko. Siunauksen yhteydessä esiintyivät Tikkakosken naiskuoro, ja kirkkokuoro. Siunauksen toimitti pastori Arto Viitala. Runsaiden kukkatervehdysten jälkeen vainaja kannettiin kirkon pihalla odottavaan autoon, joka lähti kohti hautausmaata, pysähtyen vainajan kotiportilla muun saattueen kanssa. Arkkua hautaan laskettaessa lauloi Tikkakosken mieskuoro. Haudalta surusaattue siirtyi Tikkakosken kirkon seurakuntasaliin vainajan muistotilaisuuteen. Tarjoi-lun lisäksi vainajaa muistettiin runsain adressein, ja erikoisesti voi mainita Eino pojan pojan Janne Nuoran tilaisuudessa lukeman ”Papan muistoja”, jonka Janne oli kirjoittanut koulussa ainekirjoituksena vuonna 1990. Kuorot, joissa Eino oli mukana ollut laulamassa, ja/tai johtamassa, lauloivat kauniita tilaisuuteen valittuja lauluja.

Eino oli kotipaikkakunnallansa musiikin monitoimimies, erikoisen rakas musiikin ala hänellä oli kirk-

komusiikki, josta hänelle myönnettiin Suomen kirkkomusiikkiliiton erityisansiomerkki 70 vuotispäivänä 13. 1. 1993.

Sanomattomasti kaivaten tätä kirjoittaessani, Sinua Eino-veli, surren syvästi poismenoasi keskuudestamme, muistelen Sinua hyvänä, elämänmyönteisenä, auttavana, sekä taitavana muuttamaan olemuksellasi asiat myönteisiksi. Sinut tuntien veljeni lapsuudesta lähtien, haluan lopuksi lainata puolisoni siskon, Hilma Al-

Papan muistoja

Isäni isä, jota kutsuin papaksi, oli syntymänsä luovutetun alueen Sakkolan pitäjältä, jota myös porsaspitäjäksi kutsuttiin. Pappani vanhemmilla oli maatila. Lapsena pappani joutui jo viisi vuotta paimentamaan karjaa, koska rautatie oli niin lähellä. Ja kun ikää karttui, niin sitä mukaan piti osallistua erilaisiin kotias-kareihin. Lapsuudestaan pappani muistaa sen ajan, kun jouluna käytettiin olkia lattialla. Lapset nukah-tivat helposti olkien päälle. Jouluaamuna herätys oli jo viideltä, koska piti ehtiä joulukirkkoon. Kirkkomatka oli kymmenen kilometriä ja matka tehtiin hevoskyydillä.

Koulunsa pappani kävi Sakkolan Haitermaan kansakoulussa. 14-vuotiaana pappani meni armeijan soitto-kuntaan soitto-oppilaaksi vuonna 1937. Soitto-oppilas ajan loputtua vuonna 1940 hän joutui asepalvelukseen, ollessaan 17-vuotias ja sitä mukaan sotatantterelle vuonna 1941. Samana vuonna hän myöskin haavoitui. Loppusodassa hän oli myös rintamapalveluksessa. Hän lukeutui ansiokkaihin sotainvalideihin.

hon runokirjasta ”Sykkeitä” runosta Testamentti, sen viimeiset säkeet.

Kun kuolleeksi kuulet, ja kylmenneen, majan maallisen saumoista ratkenneen, älä itkien tunteita tuhlaa. Minun sieluni siipensä saanut jo on, olen huomassa paremman kohtalon, minä vietän ikuista juhlaa.

Kiittäen, ja kaivaten. Rauhallista lepoa.

Erkki-veli ja Jenny-sisko

Sodan loputtua 1944 hän pääsi siivilin ja 1946 hän tuli Tikkakosken tehtaan palvelukseen. 1947 hän tapasi suojärveläisen tytön, jonka kanssa avioitui. Sitten he ajattelivat, että täytyisihän perheessä olla myös lapsia. Niin he rupesivat punomaan uutta nuoraa ja niin siitä sitten syntyi-kin pieni nuoran pätäk, joka sai nimekseen Ari. Hän on minun isäni. Kuusi vuotta myöhemmin Ari sai pikkusiskon, hänen nimekseen tuli Tarja. Pappani harrastuksiin kuului musiikki eri muodoissa aina siihen saakka kun pappani nukkui kauniisti pois luotamme taivaan lepoon 8. 12. 1993.

Rakkaudella pappaa kaivaten:

Janne Nuora

Ps. Selvityksenä ilmoitan, että Eino veljeni syntymäpaikka oli Metsäpirtti, Kirvesmäen kylä, jossa me kaikki sisarukset, ja veljekset olemme syntyneet. Syksyllä 1925 muuttimme Sakkolan Haitermaahan.

Lappeenranta 19. 12. 93.

Erkki Nuora

Antti Kuisman muistolle

Kanttori-urkuri Antti Kuisma kuoli 4. 12. 1993 Järvenpäässä. Hän oli syntynyt Sakkolan Haitermaassa 9. 11. 1910 Juho Antinpoika Kuisman ja vaimonsa Annin (o.s. Naskalin) kolmantena ja nuorimpana lapsena. Heidän kotinsa sijaitsi keskellä Haitermaan kyläaukeaa Kivikko-ojalla, kirkkaana kimmeltävän Suvannon rantamalla. Kotikylä ja kaikki sen asukkaat olivat Antille tuttuja ja rakaita ja niin hyvässä muistissa, että hän vielä vanhoilla päivillään osasi kertoa jokaisesta talosta ja niiden asukkaista tarkkoja tietoja.

Vaikka hän lähtikin kotoaan jo melko nuorena oman ammattinsa virkatehtäviin, niin hän vietti perheineen melkein kaikki loma-aikansa lapsuudenkodissaan ja kävi sukulaisten ja vanhojen naapureiden luona säännöllisesti tervehdyskäynneillä. Antti Kuisman nimissä lienee yhä vieläkin Suomen nuorimpana valmistuneen kanttori-urkurin titteli, jonka hän sai valmistuttuaan 18-vuotiaana Viipurin Kirkkomusiikkiopistossa vuoden 1929 keuhkolla.

Melko nuorena (20 v) hän solmi avioliiton metsäpirttiläisen 18-vuotiaan Eeva Haapsaaren kanssa. He saivat neljä A-luokan tytärtä, joita ovat Airi, Anni, Auli ja Anja. Antti ja Eeva ennättivät viettää 60-vuotishääpäiväänsä vuonna 1991 — puoli vuotta ennen Eevan kuolemaa.

Antti Kuisma osallistui maanpuolustukseen talvi- ja jatkosodassa monilla rintamaloikoilla Itä-Karjalassa ja Karjalan kannaksella tutuilla seu-duilla, joilla hän oli ehtinyt toimia kanttori-urkurinakin: Sakkolassa, Metsäpirtissä, Kirvussa, Räisälässä, Hiitolassa ja Uudellakirkolla. Nykyisen Suomen alueella hänen seurakuntavirkansa on ollut Janakkalassa, Sahalahdella, Oulujoella, Forssassa ja Järvenpäässä.

Jo lapsuudenkodissaan hän oli op-

pinut monitaitoiseksi käytännön mieheksi. Niinpä häneltä sittemmin luontuivat virkavelvollisuuksien ohella maanviljelystyöt, hevosten ja muun karjan hoito, mehiläistarhan pito, taksiautoilu ja seurakunnan taloudenhoito. Hänen valokuvausharrastuksensa tuloksia on sukulaisten ja ystävien kuva-albumeissa aina 20-luvun alkupuolelta, jolloin valokuvaan pääsy oli kuvauskohteille mieleen jäävä ”tapaus”.

Antti Kuisman siunaustilaisuus oli 18. päivä joulukuuta Järvenpään kirkossa runsaslukuisen saattojoukon läsnäollessa. Siunauksen toimittivat Mauno Airola ja Matti Korppi-Tommola. Virret ja laulutehtäviä Jorma Savolaisen yksinlaulut, Katri Takalan urkusoolot ja soinnukkaan kirkkokuoron esitykset juhlistivat harrasta eroruhlaa ja vahvistivat vakaumusta siitä, ettei ero ole ikuinen.

Vainajan lasten, heidän perheenjäsentensä, sukulaisten ja ystävien jätettyä viimentervehdyksensä, kuorolaiset muodostivat arkun ympäriltä poimimiensa kukkalaitteiden kanssa kunniakujan kirkon keskikäytävälle, jota pitkin vainaja kannettiin autoon. Kymmenien autojen saattue kulki Järvenpään hautausmaalle, jonne tuhansien hautojen äärellä laulanut kanttori laskettiin puolisonsa ja äitinsä seuraan ”Integer vitaen” saattelemassa ”...vaipuos vaivu, synnyinmaasi helmaan...”

Lämminhenkistä muistotilaisuutta vietettiin srk-salissa puheiden, laulun ja musiikkiesitysten vaihdellessa sukulaisten ja tuttaviensa keskustellessa yksityisemmistä muistoistaan pöytänantimien äärellä.

Adressilla vainajan muistoa olivat kunnioittaneet useat kymmenet sukulaiset, ystävät, yhteisöt ja järjestöt.

Aulis-serkku

Aune Mätinkiä muistellen

Aune Annikki Mätinki (o.s. Naskali) kuoli 24. 11. 1993 Helsingissä. Hän oli syntynyt 9. 4. 1926 Sakkolan Volossulassa; hänen vanhempansa olivat Albin Naskali ja Alma o.s. Makkara. Aunen viimeinen kotikylä Sakkolassa oli Pannusaari.

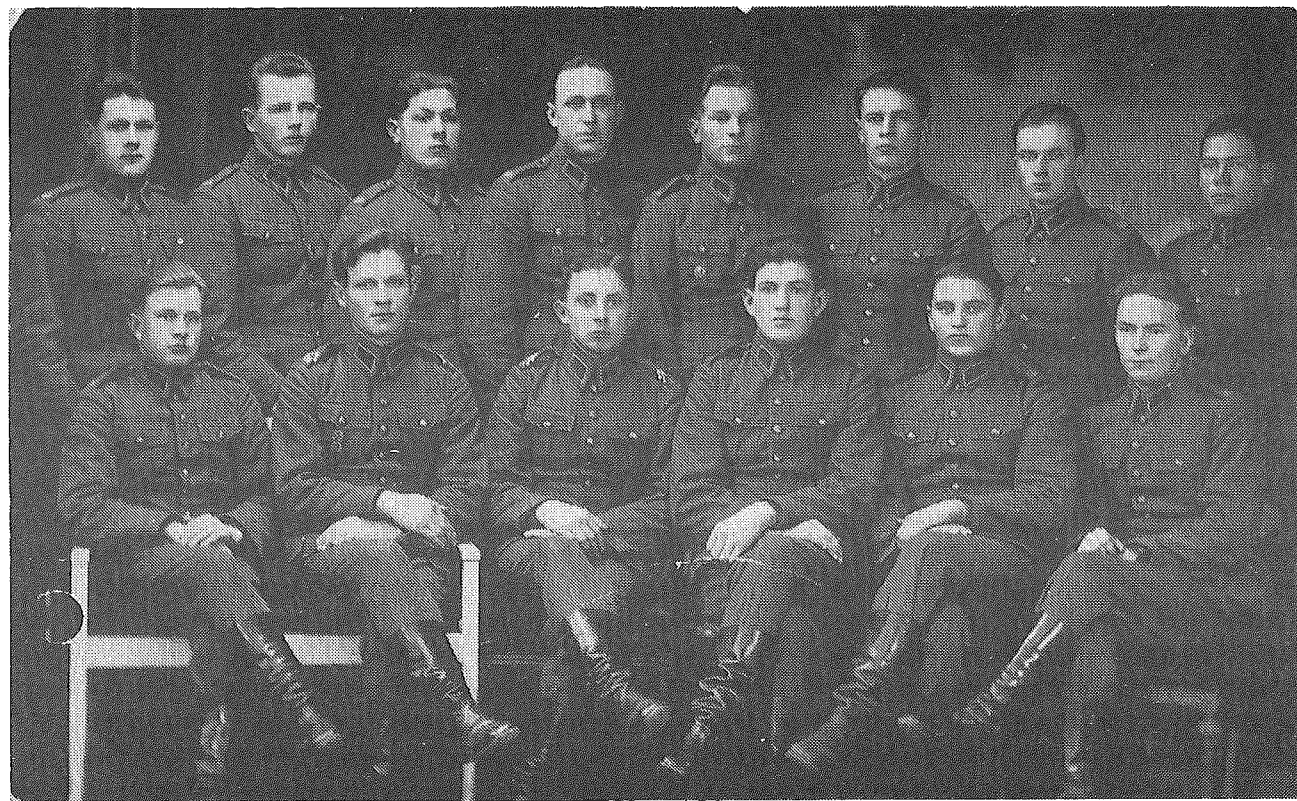
Evakkoretkien jälkeen hän asettui asumaan Helsinkiin ja avioitui Muolaan Pitäjän Perkjärven kylästä kotoisin olevan Leo Mätinkin kanssa. Heidän ainoa lapsensa Raija on avioitunut Espanjaan, mistä hän saapui äitinsä hautajaisiin.

Ansiotyöhön Aune oli joutunut hakeutumaan jo nuorena ja suoritti pitkän työrupeaman Arabian keramiikkatehtaalla ensin massantekijänä ja sittemmin laaduntarkastajana. Parhaiten hän viihtyi kotoisissa puuhissa kodissaan Kannelmäessä tai mökillä Karjalohjalla. Tuskallinen sairaus vaikeutti hänen elämäänsä kymmeniä vuosia.

Vainajan siunasi haudanlepoon Honkanummella hänen veljensä Vaalan kirkkoherra, rovasti Tauno Wikström, joka äidistään orvoksi jääneenä adoptoitiin helsinkiläiseen Wikströmin perheeseen talvisodan raskaissa vaiheissa.

Omaisten ja sisarusten joukko koontui muistotilaisuuteen Kannelmäen seurakuntasaliin, missä Taunoveljen tekemien haastattelukatkelmien pohjalta muisteltiin sisarusten ja mukanaolijoiden yhteisiä kokemuksia kotona Karjalassa ja täällä uusissa asuinympäristöissä. Sodan hajoitavien ja kipeiden kokemusten jälkeen on hiljalleen sopeuduttu uusiin oloihin ja löydetty rauha omassakin elämässä.

Aulis-setä

Karjalan kaartissa Viipurissa oli Sakkolan poikia asevelvollisuuttaan suorittamassa vuonna 1939. Monet joutuivat käymään talvisodan pääsemättä välillä siviiliin. Moni kuvassa olevista on sankariveteraaneja. Kuvan lähettäjä Eero Kuisma on vasemmalta katsoen kolmas.

”Häpäiset Suomen armeijan”

Yrjö Kiiski, Sakkolan nuoria miehiä, oli vapaaehtoisena koko talvisodan ajan Er. p. 6 konekiväärikompaniassa. Hän tuli pyytämään lomaa komppanian päälliköltä. Yrjö tuli asetakki avoinna ja rennon tuntuiseksi, sillä olihan huhtikuun loppupäivät.

Päällikkö katseli miestä ja esiintymistä ja vihdoinkin lausui: Ei noin epäsoitella miestä voi lomalle päästää, häpäisee Suomen armeijan.

Yrjö lähti allapäin pois, mutta rohkaisi mielensä ja käveli (komppanian toimisto oli Rautjärven Miettälän kylässä ja pataljoonan esikunta Kirkonkylässä noin 6 kilometrin päässä) pataljoonan esikuntaan ja esitti siellä asiansa. Kuulin että Yrjö palkittiin kultakellolla ja lomalla.

Kuulin, että Yrjö kunnostautui jatkosodassa kaukopartiotoiminnassa ja haavoittui vaikeasti ja yleni sotilasarvoltaan vänrikiksi.

Joku sakkolalainen tietää enemmän

Yrjö Kiiskin elämästä. Tämä muistui mieleeni, kun komppanian väepelinä seurasin Yrjön lomapausta.

Eero Kuisma

SAKKOLAN KIRKONKYLÄN NUORISOSEURA R.Y:N VUOSIKOKOUS

pidetään Vesilahdessa Kerttu ja Kauko Virolaisella sunnuntaina helmikuun 20. p:nä 1994 klo 13. Esillä sääntöjen määräämät asiat. Tervetuloa! Johtokunta

Koululaisia talvisodan kynnyksellä

Kuvassa on Purpuan, Haparaisten ja Keljan kylien oppilaat viimeiseltä luokalta, ikuistettuna talvisodan aattona Haparaisten koulun rappusilla. Tytöt edessä vas. Elsa Hynnä, Meeri Paukku, Helvi Pajari, Irja Kiiski ja Aino Kiuru. Takana vas. opettaja Jenny Ristolainen, Väinö Leppänen, Viljo Pitkänen, Pekka Kiuru, Eero Uosukainen, Väinö Hynnä, Hannes Hynnä, Lauri Naskali ja Hannes Paaso. Oikealla on opettaja Emil Merjamo. Hän kaatui talvisodan alussa. Kuvan lähetti Viljo Pitkänen.

Karjala-lehti 90-vuotias

Lappeenrannassa toimintaansa valtakunnallisena viikkolehdenä jatkava Karjala-lehti täytti vuodenvaihteessa 90 vuotta. Viipurissa perustetun Karjalan ensimmäinen virallinen numero ilmestyi perjantaina 1. 1. 1904. Sitä edelsi joulukuussa 1903 viisi näytenumeroa.

Helsingistä lehti muutti Lahteen vuonna 1952 ja sieltä Lappeenrantaan 1956. Päivittäisestä uutislehdestä tuli kerran viikossa ilmestyvä heimo-lehti vuonna 1958.

Lehden levikki on nykyisin noin 19.000 kappaletta. Eniten tilauksia on tullut pääkaupungin sekä Varsinais-Suomen ja Hämeen alueelta, mutta lehteä tilataan koko maan alueelle aina Lappia myöten ja jonkin verran myös ulkomaille.

Karjala-lehden päätoimittajana toimii vuodesta 1991 alkaen yhteiskuntatieteiden maisteri Lauri Kosonen. Kustannusyhtiö Karjalan Kirjapaino Oy:n toimitusjohtajana toimii vuodesta 1988 alkaen Mauri Lepola.

Sakkola—Kiviniemi 15.—18. 7. 1994 perjantai—maanantai

Lähtö Orivedeltä. Käynnit kotikylissä. Käynnit Metsäpirtissä — Raudussa — Äyräpäässä — Käkisalmissa. Vilakkalan koulun oppilaat, moni on täyttänyt tai täyttää tänä vuonna 70 v, lähdetään mukaan matkalle verestämään muistoja. Ilmoittautumiset maaliskuun loppuun mennessä Matka-Vekka Orivesi Hotellilla (931) 334 0044 tai Heimo Viskari (931) 335 1296 Matkan hinta 890:— Matkan järjestäjänä Oriveden Karjalaseura.

Hinkkaset — juurillaan ja maailmalla

Suuri sukukirja valmistunut

Nuori, vasta v. 1991 perustettu, mutta pirteä ja sisukas Hinkkasten Sukuseura on saavuttanut yhden perustamistavoitteistaan. Suuri sukukirja — Hinkkaset — juurillaan ja maailmalla — on valmistunut.

Saavutus ei ole mikään vähäpätöinen, sillä A4-kokoisessa kirjassa on sivuja 576. Sivuilleen se kätkee varsinainen sukutietojen (yli 13.800 henkilönimeä) lisäksi 100 valokuvaa, lukuisia karttoja, vanhoja asiakirjoja, muistelmia, puheita, haastatteluja, runoja sekä paljon muuta tietoa isänmaamme ja sen asukkaiden vaiheista vuosisatojen aikana.

Sukututkimuksen tekijänä ja koajana on ollut alan asiantuntija, maisteri Jarmo Paikkala Helsingistä. Sukuneuvosto, sen asettama sukukirjatyöryhmä Toivo Hinkkanen, Ella Hinkkanen, Terttu Roiha ja toimittaja Erja Hinkkanen, arvostettu seuran perustaja- ja kunniajäsen Teller-vo Hinkkanen sekä sadat muut suvun jäsenet eri puolilta Suomea ovat auttaneet aineiston hankinnassa.

Jarmo Paikkala kirjoittaa kirjan takakannessa seuraavasti: ”Hinkkasten suvun vaiheet ovat olleet kirjavat. Suvun karjalainen haara on kokenut monet muutot: kantaseudulta eteläisen Saimaan rannoilta, nykyisen Joutsenon alueelta ensin 1600-luvun alussa Ruotsin valloitusmaille Käkisalmen Karjalaan, Laatokan rannoille, Hiitolan — Parikkalan seutuville. 1600-luvun ja 1700-luvun alun sota- ja nälkävuosien, läänitysherruuden ja isonvihan kirojen jälkeen seurasi suuri ”diaspora”, hajaannus eri puolille Karjalaa.

Kestävimmiä osoittautuivat Pa-

rikkalan—Simpeleen, Sakkolan—Metsäpirtin, Vpl Pyhäjärven, Impilahden—Sortavalan ja Inkerin Toksovan sukuhaarat. Uusillakin kotiseuduilla elämä jatkui lahjoitusmaahovien ahdistamana. Päivätyövelvoitteiden loputtua elpymiskausi jäi lyhyeksi, kun karjalaiset Hinkkaset joutuivat taas liikkeelle — talvi- ja jatkosodan takia evakkoon, josta monille tuli lopullinen.

Nyt Hinkkaset ovat taas koossa niin omassa sukuseurassaan kuin tämän kirjan kansien välissä. Yhteen ovat liittyneet jo varhain karjalaisesta päähaarasta Keski-Suomeen, Viitasaarelle ja Rautalamille siirtyneet Hinkkaset sekä erilliset hämäläiset Hinkkas-suvut.

Näiden sukuhaarojen ja sukujen monivaiheista historiaa valotetaan tässä teoksessa niin sukututkimuksen keinoin kuin nimistöä seuraten.

Hinkkasten, Hinkkaisten ja Hinkkojen — joita on henkilöhakemistoissa yhteensä yli 2700 — jälkeen laajimmin esille tulevat Revot, joita kirjan hakemistoista löytyy 277. Yli 100 kertaa hakemistossa toistuvat myös Siitoset, Toiviaiset, Kojot, Myllykset ja Kaljuset sekä yli 50 kertaa sukunimet Anttonen, Asikainen, Auvinen, Huuskonen, Hämäläinen, Innanen, Joronen, Kaasalainen, Karmala, Kukko, Leppänen, Matikainen, Meskanen, Nenonen, Nokelainen, Nuora, Ollikainen, Peltonen, Poutanen, Pulkkinen, Pääkkönen, Rönkkönen, Terävä, Tuokko ja Valkeapää. Kaikkiaan hakemisto käsittää yli 13.800 henkilön nimet.”

Hinkkasten Sukuseuran vuoden 1994 toiminnasta voitaisiin mainita neljä tärkeää asiaa.

1. Jäsenhankinta. Jäseniä sukuseurassa on lähes 300, joten paljon on vielä sellaisia sukuun kuuluvia, jotka eivät sukuseurasta ole kuulleet mitään.

2. Sukukirjan markkinointi. Kirjasta kiinnostuneet, lisätietoja kirjasta saa sukuneuvoston jäseniltä.

3. Sukujuhla. Seuraava sukukokous on tarkoitettu järjestää Jyväskylässä 6.—7. 8. 1994.

4. Jäsenkirjeet eli sukutiedotteet. Niiden avulla annetaan jäsenille tietoja sekä tapahtuneesta että tulevastakin toiminnasta. Osoitetietojen saanti suvun jäsenistä on kuitenkin hidasta, kun asutaan eri puolilla maata. Siksi lehdistön merkitys on erittäin suuri tiedon jakajana sukuseuran olemassaolosta.

Sukuneuvostoon v. 1994 kuuluvat: Pyhäjärven sukuhaarasta Toivo Hinkkanen, Äetsä, sukuseuran esimies, Sakkolan — Metsäpirtin sukuhaarasta Raija Haapanen, Pinsiö, sihteeri, Eila Hinkkanen, Helsinki, rahastonhoitaja ja Pirjo Kujansuu Kankaanpää, Antrean sukuhaarasta Kaarlo Hinkkanen Helsinki, Kiuruveden sukuhaarasta Kalevi Hinkkanen Simo, sekä Simpeleen — Parikkalan sukuhaarasta Esko Repo, Punkaharju, varaesimies, Terttu Roiha Helsinki ja Seija Vento Simpele.

Tilintarkastajina toimivat Sinikka Hintikka Helsingistä ja Mirja Hinkkanen Hyvinkäältä, varalla Matti Hinkkanen Heinolasta ja Tauno Hinkkanen Kuopiosta.

Luovutettu Karjala ja sen tuhatvuotinen historia

Erkki Kuujo: Jo Karjalan kunnalla lehtii puu...

80 sivua, hinta 60,—

Karjalan Kirjapaino Oy, Lappeenranta 1993

Karjalainen asutus oli toisen vuosituhannen alkupuolella keskittynyt Laatokan länsi- ja pohjoisrannalle, josta se levittäytyi muualle Suomen Karjalaan. Keskuspaikkana oli Korela (Käkisalme), josta koko Karjala on saanut nimensä.

Kiistaa tuon alueen omistuksesta käytiin Novgorodin (myöhemmin Moskovan) ja suurvallaksi kehittyvän Ruotsin kesken. Vuosisatoja kestäneiden toistuvien sotien näyttämönä oli läntisen vallan tueksi rakennettu, tänä vuonna 700-vuotiaasta historiaansa juhli Viipurin linna ja sen kupeeseen kasvanut Viipurin kaupunki.

Monien epäonnistuneiden yritysten jälkeen venäläisten onnistui Suuren Pohjansodan aikana valloittaa Viipuri. Uudenkaupungin rauhassa 1721 Viipurin lääni liitettiin Venäjään. Seuraavan vuosisadan alkupuolella — jälleen Ruotsille tappiollisen sodan jälkeen — Suomi liitettiin Haminan rauhassa 1809 Suuriruhtinaskuntana Venäjän keisarikuntaan.

Kaksi vuotta myöhemmin Venäjän valtakunnan neuvostolle Kustaa

Mauri Armfeltin memoriaalin pohjalta tehty ehdotus Viipurin läänin (ns. Vanhan Suomen) palauttamisesta muun Suomen yhteyteen hyväksyttiin. Venäjään 90 vuotta kuulunut Karjalan alue liitettiin jälleen Suomeen.

”Viipurin läänin palauttaminen muun Suomen yhteyteen on suurimpia voittoja, mitä länsimainen oikeus-yhteiskuntajärjestys on milloinkaan maassamme saavuttanut”, kirjoitti aikanaan Itä-Suomen olojen erikoistuntija Ragnar Rose’n.

Ensimmäisen maailmansodan ja sitä seuranneen Venäjän vallankumouksen jälkeen Suomi saavutti itsenäisyyden ja oli nyt vapaana maana valmis liittymään itsenäisten kansakuntien joukkoon. Tarton rauhassa 1920 hyväksyttiin valtakuntien välinen raja.

Kahtena itsenäisyyden ensimmäisenä vuosikymmenenä Karjalan alue koki verrattoman taloudellisen nousun. Peltola lisääntyi maatalousaluella 75 %, Impilahden kunnassa jopa 130 %. Luovutetun alueen teolli-

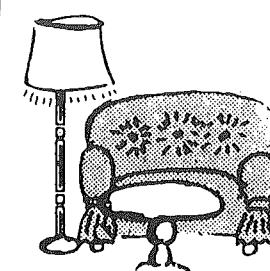
suuslaitoksissa vuonna 1938 oli 25 243 työntekijää eli 11,7 % maan koko teollisuustyöväestä. Teollisuuden kehittymistä edisti erityisesti Vuoksen suurten voimalaitosten tuottama sähkö. Edustihan Rouhialan 132 000 hv:n voimalaitos 26 % maan koko koskivoimasta. Alueen metsät, noin kaksi miljoonaa hehtaaria, olivat 7,8 % koko maan metsävaroista ja sen puuston kuutiomäärä vastaavasti 9 %.

Kehityksen katkaisi vuosi 1939 — sota, jonka Neuvostoliitto aloitti. Yli 400 000 karjalaista jätti kotinsa ja siirtyi länteen, jäljellä olevaan Suomeen, osa kauemmaksi, valtamerien taa.

Professori Erkki Kuujo on kirjoittanut kirjan luovutetun Karjalan historiasta ja antanut sille nimeksi Jo Karjalan kunnalla lehtii puu... Kirjan kuvitus runsaan kartta-aineiston lisäksi käsittää aikaisemmin julkaisemattomia ilmakuvia pakkoluovutetuilta alueilta (myös Petsamovuonolta), sekä kirjaa varten tehdyn Eka Lainion piirroskuvituksen.

**Seuraava
Suvannon
Seutu
ilmestyy
maaliskuun
lopulla.
Aineisto
toimitukseen
4. 3. 94.
mennessä.**

**TILAA SINÄKIN OMA
SUVANNON SEUTU**

Verhoiluliike
AAPRO KIISKI

41490 NIEMISJÄRVI

☎ (941) 845 724

HANKASALMI

SAKKOLAN HISTORIA

Toinen, uusittu painos Sakkolan historiaa on nyt saatavana, samoin on vielä runsas varasto kirjaa: Sakkolan kylät tuvasta tupaan. Kirjoja on saatavana: Lempäälän-Viialan Osuuspankki, Lempäälä ja Kulju (Esko Kallonen), Eero Kurikka, Huhtamo puh. (932) 64 506, Uuno Pulakka, Ruovesi puh. (934) 76 021, Anneli Kuisma, Eino Koiranen ja Esteri Lopenen, Lempäälä. Punkalaitumella kirjoja myy Eino Kuisma, puh. (923) 74 346.

Postitilaukset: Elli Pulakka, Lempäälä puh. (931) 751 241. Ainoastaan Elli Pulakka lähettää postilähetyksinä.

Hinnat: Sakkolan historiaa II 70,—, Sakkolan kylät tuvasta tupaan 110,—. Postilähetyksistä lisäksi lähetyskulut. Myyntipisteitä järjestetään lisää ja niistä ilmoitetaan Suvannon Seudussa.

NYT ON TILAISUUS HANKKIA EDULLISESTI LAHJAKIRJOJA!

Kaikki sähköasiat voimme toimittaa edullisesti

NYT SÄHKÖLÄMMITYSASENNUKSET SOPIVASTI

RAASKAN SÄHKÖLIKE

A-RYHMÄN SÄHKÖURAKOITSIJA

VESILAHTI — PUH. (931) 739 541

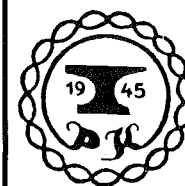
PITO-KALAASI KY

JUHLA- JA MERKKIPÄIVÄPALVELU

AILA JA KATI HEIKKILÄ puh. 433 902

VALMISTAMME JUHLANNE KOTITEKOISIN TUOTTEIN!
JÄRJESTÄMME MYÖS OHJELMAA.

— — —
AILA HEIKKILÄ Saarenkärjenk. 1 B
33300 TAMPERE puh. 433 902

PÄRSSISEN KONEPAJA

35500 KORKEAKOSKI

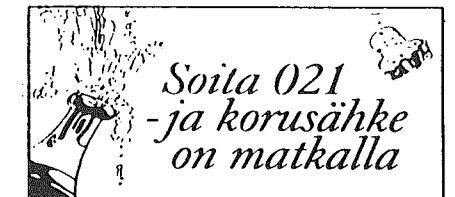
PUH. (931) 335 8204, iltaisin (931) 335 8435
Autopuh. 949 239 535

**Toimivia metalliovia, ym. rakenteita
Alumiinisia ovia ja ikkunoita**

Putkiliike P Nuora Ky

37560 KULJU

puh. 676 100

SUVANNON SEUTU

Suvannon ympäristön
kotiseutulehti,
ilmestyy 1994 8 kertaa vuodessa

Tilaushinta
70 mk vuosikerta

Ilmoitushinnat
1 mk, palsta mm

Toimituksen ja konttorin osoite
Rautasema 37550 Moisio
Puhelin (931) 3748 448 iltaisin

Postisiirtotili
TA 359 751

Pankki
TSOP
37500 Lempäälä
Tilinumero 522803-211955.

Vastaava toimittaja
Marjo Ristilä-Toikka

Toimituskunta
Esko Kallonen
Eero Koppanen
Ritva Koski
Juha Kuisma
Hannu Pauku